

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/86/2004

SPADEK POPARCIA DLA OBECNOŚCI POLSKICH ŻOŁNIERZY W IRAKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Rok po oficjalnym zakończeniu bezpośrednich działań wojennych w Iraku zginęło czterech Polaków - dwóch dziennikarzy i dwóch żołnierzy. Te tragiczne wydarzenia miały istotny wpływ na wyniki majowego sondażu¹.

POPARCIE DLA UDZIAŁU POLSKI W MISJI STABILIZACYJNEJ W IRAKU

W porównaniu z ubiegłym miesiącem wzrósł sprzeciw wobec obecności polskich żołnierzy w Iraku. Już niemal trzy czwarte ankietowanych (74%, wzrost od kwietnia o 8 punktów) nie akceptuje udziału Polaków w misji stabilizacyjnej w Iraku, w tym ponad połowa (53%) wyraża swój sprzeciw w sposób zdecydowany. Poparcie dla obecności polskiego kontyngentu na Bliskim Wschodzie deklaruje nieco ponad jedna piąta pytanym (22%). Jest to najniższy poziom akceptacji naszego zaangażowania w tę operację od lipca ubiegłego roku, kiedy to zaczęliśmy monitorować opinie obywateli na temat zarządzania przez Polskę jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku.

Tabela 1

Od września 2003 Polska zarządza* jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2003						2004				
	w procentach										
Zdecydowanie popieram	10	9	13	13	10	12	15	12	11	12	8
Raczej popieram	26	25	27	24	18	21	27	23	25	17	15
POPIERAM	36	34	40	37	28	33	42	35	36	29	22
Raczej nie popieram	25	27	23	26	21	25	22	24	25	26	21
Zdecydowanie nie popieram	30	33	30	31	46	37	31	36	35	40	53
NIE POPIERAM	55	60	53	57	67	62	53	60	60	66	74
Trudno powiedzieć	8	6	7	6	5	5	5	6	4	5	4

* Do września 2003 w pytaniu był używany czas przyszły („będzie zarządzać”)

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (168) przeprowadzono w dniach od 7 do 10 maja 2004 roku na liczącej 1006 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Brak poparcia dla obecności Polaków w Iraku jest niemal powszechny wśród kobiet (81%), jednak większość mężczyzn (65%) również wyraża niezadowolenie z udziału naszych żołnierzy w misji stabilizacyjnej.

Wśród potencjalnych wyborców największych partii politycznych przeważają osoby nieakceptujące polskiego zaangażowania na Bliskim Wschodzie. Relatywnie najrzadziej przeciwko naszemu udziałowi w misji stabilizacyjnej wypowiadają się zwolennicy PO (55%) i SdPI (56%). W elektoratach pozostałych ugrupowań sprzeciw jest bardzo silny (PSL i SLD po 70%, PiS - 75%) lub niemal powszechny (LPR - 81%, Samoobrona - 84%). Badani niezamierzający brać udziału w wyborach oraz niezdecydowani, na kogo oddać głos, również nie popierają zaangażowania Polski w tę operację - w każdej z tych grup jest ponad trzy czwarte (78%) przeciwników udziału naszych żołnierzy w misji stabilizacyjnej.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Od września 2003 Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SdPI*	44	56	0
PO	43	55	2
PSL*	30	70	0
SLD*	25	70	5
PiS	23	75	2
LPR*	19	81	0
Samoobrona	16	84	0
Niezdecydowani	15	78	7
Niezamierzający głosować	18	78	5

* Wyniki dotyczące LPR, PSL, SdPI i SLD należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność ich zwolenników w badanej próbie

Zdecydowana większość Polaków (63%, wzrost o 13 punktów w stosunku do ubiegłego miesiąca), uważa, iż nasi żołnierze powinni jak najszybciej powrócić do kraju, przy czym ponad dwie piąte (43%, wzrost o 18 punktów) stanowczo się tego domaga. Za pozostaniem naszych żołnierzy w Iraku do czasu zakończenia misji opowiada się jedna trzecia pytaných (32%, spadek o 11 punktów).

Tabela 3

Czy polscy żołnierze powinni pozostać w Iraku do czasu zakończenia misji czy też jak najszybciej powrócić do Polski?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV	V
	2004	
	w procentach	
Zdecydowanie powinni pozostać w Iraku	19	15
Raczej powinni pozostać w Iraku	24	17
POWINNI POZOSTAĆ W IRAKU	43	32
Raczej powinni powrócić do Polski	25	20
Zdecydowanie powinni powrócić do Polski	25	43
POWINNI POWRÓCIĆ DO POLSKI	50	63
Trudno powiedzieć	7	5

Za pozostaniem w Iraku naszych żołnierzy do czasu zakończenia misji stabilizacyjnej opowiada się 68% badanych deklarujących, iż w najbliższych wyborach zagłosują na SdPI, oraz 57% potencjalnych wyborców PO. Pozostali respondenci, zarówno mający wykrystalizowane sympatie polityczne, jak i niezdecydowani oraz niezamierzający uczestniczyć w wyborach, woleliby, aby polscy żołnierze jak najszybciej powrócili do kraju.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy polscy żołnierze powinni pozostać w Iraku do czasu zakończenia misji czy też jak najszybciej powrócić do Polski?		
	Powinni pozostać w Iraku	Powinni powrócić do Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SdPI	68	32	0
PO	57	41	2
PSL*	44	56	0
PiS	41	57	2
SLD	33	67	0
LPR*	31	69	0
Samoobrona	18	81	1
Niezdecydowani	26	65	9
Niezamierzający głosować	24	68	7

* Wyniki dotyczące LPR, PSL, SdPI i SLD należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką liczebność ich zwolenników w badanej próbie

Opinie o naszym udziale w misji stabilizacyjnej i przyszłości polskiego kontyngentu w Iraku są ze sobą ściśle powiązane. Badani popierający naszą obecność w tym kraju są zdania, iż powinniśmy swoje zobowiązania wypełnić do końca, czyli pozostać w Iraku do czasu zakończenia misji. Respondenci przeciwni zaangażowaniu Polski w tę operację opowiadają się za natychmiastowym powrotem naszych żołnierzy do kraju.

Tabela 5

Od września 2003 Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?	Czy polscy żołnierze powinni pozostać w Iraku do czasu zakończenia misji czy też jak najszybciej powrócić do Polski?		
	Powinni pozostać w Iraku	Powinni powrócić do Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	82	15	3
Nie popieram	17	80	3
Trudno powiedzieć	26	22	52

POCZUCIE ZAGROŻENIA TERRORYZMEM

Od ubiegłego miesiąca nie zmieniło się niemal powszechne przekonanie (86% wskazań), iż w związku z udziałem polskich żołnierzy w misji stabilizującej Irak nasz kraj jest narażony na zamachy terrorystyczne ze strony fundamentalistów muzułmańskich. Od marca tego roku nie zmienia się również społeczne natężenie tych lęków - niemal połowa Polaków (47%) wyraża je w sposób zdecydowany. Tylko co dziesiąty respondent nie ma tego rodzaju obaw.

Tabela 6

Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku* Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	III	IV	V
	2003						2004			
	w procentach									
Zdecydowanie się zgadzam	13	24	18	15	26	37	26	50	48	47
Raczej się zgadzam	40	44	44	43	44	38	45	37	38	39
ZGADZAM SIĘ	53	68	62	58	70	75	71	87	86	86
Raczej się nie zgadzam	30	18	23	25	16	14	17	7	8	8
Zdecydowanie się nie zgadzam	9	5	4	8	6	4	4	2	3	2
NIE ZGADZAM SIĘ	39	23	27	33	22	18	21	9	11	10
Trudno powiedzieć	9	8	11	9	9	6	8	4	4	4

* Fragment pytania dotyczący obecności polskich żołnierzy w Iraku został dołączony w lipcu 2003 roku

Poczucie zagrożenia terroryzmem w zdecydowanej większości deklarują zarówno badani popierający nasz udział w operacji w Iraku (79%), jak i przeciwnicy tej misji (89%).

Tabela 7

Od września br. Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku. W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy. Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?	Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?		
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	79	19	2
Nie popieram	89	8	2
Trudno powiedzieć	47	6	47

Tragiczna śmierć czterech Polaków w Iraku, która zbiegła się z terminem realizacji naszego badania, w znaczący sposób przyczyniła się do spadku poparcia dla uczestnictwa Polski w tej misji oraz wzrostu oczekiwań, iż nasi żołnierze, wzorem hiszpańskich, powrócą do kraju przed formalnym zakończeniem tej operacji. Do takiego stanowiska większości

badanych mogły również przyczynić się, choć zapewne w mniejszym stopniu, doniesienia mediów o znęcaniu się amerykańskich żołnierzy nad irackimi jeńcami. Bezpośrednie ofiary po polskiej stronie oraz podanie w wątpliwość moralnego aspektu misji stabilizacyjnej spowodowały wyraźny spadek, i tak niezbyt wysokiego, poparcia dla polskiej obecności w Iraku.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Od września 2003 Polska zarządza jedną ze stref stabilizacyjnych w Iraku.
W związku z tym wyjechało do tego kraju około 2 tysięcy polskich żołnierzy.
Czy popiera Pan(i) udział polskich żołnierzy w operacji w Iraku czy też nie?
1 - Zdecydowanie popieram; 2 - Raczej popieram; 3 - Raczej nie popieram;
4 - Zdecydowanie nie popieram

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	15	21	53	4	1006
Płeć						
Mężczyźni	13	17	19	46	4	481
Kobiety	3	12	23	58	4	525
Wiek						
18-24 lat	12	19	18	49	2	153
25-34	8	13	29	48	3	181
35-44	6	19	21	47	6	170
45-54	8	12	23	54	3	206
55-64	11	14	15	56	4	117
65 lat i więcej	4	12	18	61	5	180
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	9	23	57	4	367
Miasto do 20 tys.	8	13	20	56	4	129
20-100 tys.	10	20	18	50	3	199
101-500 tys.	6	19	20	48	6	199
501 tys. i więcej mieszk.	11	15	25	46	3	113
Wykształcenie						
Podstawowe	5	10	22	59	4	282
Zasadnicze zawodowe	8	16	22	49	4	261
Średnie	8	16	19	53	4	351
Wyższe	16	16	23	42	3	112
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	9	20	23	46	2	73
Prac.umysł.niż.szczębla	5	10	35	47	3	75
Pracownicy fiz.- umysł.	10	16	22	46	5	93
Robotnicy wykwalifikowani	6	16	28	46	4	83
Robotnicy niewykwalifik.	3	3	39	51	4	32
Rolnicy	0	6	26	66	2	53
Pracujący na własny rach.	12	12	16	60	0	47
Bierni zawodowo						
Renciści	6	15	15	60	5	107
Emeryci	6	15	18	56	6	210
Uczniowie i studenci	13	24	19	42	1	75
Bezrobotni	14	12	16	54	4	118
Gospodynie domowe i inni	3	19	18	56	4	42
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	8	12	34	41	5	153
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	11	16	31	40	2	58
sekt. pryw. poza rolnict.	8	16	20	54	3	197
prywatnym gośp. rolnym	0	7	24	66	3	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	5	8	16	67	4	97
300-399	4	9	18	63	6	75
400-599	4	17	23	53	4	179
600-800	9	9	25	53	3	175
Powyżej 800 zł	11	21	20	45	3	192
Ocena własnych war. mater.						
Źle	7	9	18	62	4	344
Średnie	8	17	24	49	3	436
Dobre	9	20	21	46	4	226
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	5	10	15	60	10	66
Raz w tygodniu	6	13	20	57	3	500
1-2 razy w miesiącu	8	14	28	49	2	159
Kilka razy w roku	9	17	25	43	5	175
W ogóle nie uczestniczy	14	19	14	48	5	104
Poglądy polityczne						
Lewica	14	16	23	46	1	155
Centrum	6	15	26	48	5	306
Prawica	9	17	19	54	1	273
Trudno powiedzieć	5	11	16	61	7	271

Tabela 2. Czy polscy żołnierze powinni pozostać w Iraku do czasu zakończenia misji czy też jak najszybciej powrócić do Polski? 1 - Zdecydowanie powinni pozostać w Iraku; 2 - Raczej powinni pozostać w Iraku; 3 - Raczej powinni powrócić do Polski; 4 - Zdecydowanie powinni powrócić do Polski

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	17	20	43	5	1006
Płeć						
Mężczyźni	22	19	18	37	4	481
Kobiety	8	15	22	49	6	525
Wiek						
18-24 lat	17	20	23	38	2	153
25-34	18	18	20	41	4	181
35-44	15	22	17	40	7	170
45-54	12	14	24	44	6	206
55-64	20	15	14	47	4	117
65 lat i więcej	11	11	19	51	9	180
Miejsce zamieszkania						
Wieś	12	12	20	50	5	367
Miasto do 20 tys.	16	15	13	48	9	129
20-100 tys.	18	20	23	37	2	199
101-500 tys.	13	18	23	39	6	199
501 tys. i więcej mieszk.	19	24	18	35	3	113
Wykształcenie						
Podstawowe	9	9	19	55	9	282
Zasadnicze zawodowe	12	19	21	43	4	261
Średnie	19	17	21	39	4	351
Wyższe	24	27	18	29	2	112
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	20	26	18	33	3	73
Prac. umysł. niż. szczebla	15	19	27	37	2	75
Pracownicy fiz.- umysł.	20	13	19	44	5	93
Robotnicy wykwalifikowani	15	17	23	42	3	83
Robotnicy niewykwalifik.	14	20	19	43	4	32
Rolnicy	3	12	19	58	8	53
Pracujący na własny rach.	29	23	10	33	5	47
Bierni zawodowo						
Renciści	9	10	24	50	7	107
Emeryci	14	14	16	48	8	210
Uczniowie i studenci	18	26	28	26	2	75
Bezrobotni	15	16	15	51	4	118
Gospodynie domowe i inni	9	18	30	37	7	42
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	15	19	28	36	3	153
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	25	18	13	37	7	58
sekt. pryw. poza rolnict.	20	20	15	42	3	197
prywatnym gosp. rolnym	4	11	21	56	8	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	7	10	17	56	10	97
300-399	6	14	24	52	3	75
400-599	12	15	21	46	6	179
600-800	15	17	19	46	4	175
Powyżej 800 zł	23	23	21	31	2	192
Ocena własnych war. mater.						
Złe	10	11	19	52	7	344
Średnie	14	20	19	42	5	436
Dobre	24	19	22	32	3	226
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	11	7	23	51	8	66
Raz w tygodniu	14	18	18	45	5	500
1-2 razy w miesiącu	13	12	25	48	1	159
Kilka razy w roku	18	18	23	34	7	175
W ogóle nie uczestniczy	21	21	14	38	5	104
Poglądy polityczne						
Lewica	21	17	21	40	1	155
Centrum	14	21	22	39	4	306
Prawica	20	16	21	41	2	273
Trudno powiedzieć	6	13	16	52	12	271

Tabela 3. Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich? 1 - Zdecydowanie się zgadzam; 2 - Raczej się zgadzam; 3 - Raczej się nie zgadzam; 4 - Zdecydowanie się nie zgadzam

	(%)				Trudno powiedzieć	Liczba osób
	1	2	3	4		
Ogółem	47	39	8	2	4	1006
Płeć						
Mężczyźni	48	36	10	3	4	481
Kobiety	45	41	7	1	5	525
Wiek						
18-24 lat	44	37	15	3	1	153
25-34	45	41	9	2	3	181
35-44	48	40	5	1	5	170
45-54	50	41	7	1	1	206
55-64	50	34	10	3	2	117
65 lat i więcej	44	37	4	3	12	180
Miejsce zamieszkania						
Wieś	45	42	7	1	5	367
Miasto do 20 tys.	53	36	4	2	5	129
20-100 tys.	45	37	13	1	4	199
101-500 tys.	43	40	8	4	5	199
501 tys. i więcej mieszk.	55	30	10	5	1	113
Wykształcenie						
Podstawowe	42	39	5	4	10	282
Zasadnicze zawodowe	50	37	8	1	3	261
Średnie	45	41	11	1	2	351
Wyższe	53	33	9	4	1	112
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	57	32	8	3	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	52	38	5	2	3	75
Pracownicy fiz.- umysł.	40	42	10	4	3	93
Robotnicy wykwalifikowani	49	42	9	0	1	83
Robotnicy niewykwalifik.	47	35	6	9	4	32
Rolnicy	46	40	11	1	2	53
Pracujący na własny rach.	69	24	5	2	0	47
Bierni zawodowo						
Renciści	44	39	7	1	9	107
Emeryci	43	39	6	3	9	210
Uczniowie i studenci	43	35	17	3	1	75
Bezrobotni	45	46	8	0	1	118
Gospodynie domowe i inni	39	39	13	0	9	42
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	47	41	7	2	3	153
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	52	33	9	6	0	58
sekt. pryw. poza rolnict.	54	35	8	2	1	197
prywatnym gosp. rolnym	47	40	10	1	2	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	52	37	4	0	7	97
300-399	44	38	12	4	2	75
400-599	41	46	9	1	3	179
600-800	44	42	8	1	5	175
Powyżej 800 zł	48	37	9	2	4	192
Ocena własnych war. mater.						
Złe	45	39	7	2	6	344
Średnie	46	41	8	1	3	436
Dobre	49	32	11	4	4	226
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	49	35	5	1	11	66
Raz w tygodniu	45	42	7	2	3	500
1-2 razy w miesiącu	51	39	6	1	3	159
Kilka razy w roku	50	34	9	2	4	175
W ogóle nie uczestniczy	39	31	20	3	8	104
Poglądy polityczne						
Lewica	56	33	10	0	1	155
Centrum	42	41	10	3	3	306
Prawica	50	40	7	3	0	273
Trudno powiedzieć	43	37	7	1	11	271